

Duitschland.

FRANKFORT, 8 January.

Volgens de jongste tijdingen uit Smirna, is de rust in Klein Azië genoegzaam hersteld. De rebellen zijn uit de nabijheid van Magnesia verdreven.

Het Egypte heeft men berigten tot den 20 november. Den 16 is het eskader van den Grooten Heer, sterk tien zeilen, onder egyptische bedekking, van Alexandria naar Konstantinopel vertrokken, en zal zich misschien reeds in de Dardanellen bevinden, daar het selangs in de wateren van Ipsara is gezien. Dit eskader heeft 300,000 spaansche daalders voor den Sultan aan boord.

— In eenige dagbladen wordt gemeld, dat de Onderkoning van Egypte eenen staatsraad heeft ingesteld, waarvan de leden door de steden en provincien verkozen worden. Aan dezen raad zouden reeds onderscheidene zaken, betrekkelijk de wetgeving en het bestuur des lands, onderworpen zijn. Ook zou er van wege den Onderkoning een dagblad in het turksch en in het arabisch uitgegeven worden.

Nederlanden.

'sHERTOGENBOSCH, 13 January.

Het gerucht loopt, dat voor Zuid-Holland tot gouverneur benoemd is de heer van Erborn, tot dusverre gouverneur te Utrecht; voor Utrecht de heer van Ewyck, en voor Overijssel de heer van Pellenhoven.

— Bij een koninklijk besluit zijn drie districts-commissarissen, waaronder zich bevindt de heer de la Veillouse, lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, van hunnen post ontslagen; nog is daarbij de baron Dollafaille d'Hayss, lid van de tweede kamer en kamerheer des Konings, uit die laatste betrekking ontslagen, en eindelijk het pensioen van f 1800, dat tot hiertoe den baron de Sissart, lid van de tweede kamer, gunsten heeft ingetrokken.

— De heer van Crombrughe, burgemeester van Gent, isleden zaterdag aldaar teruggekeerd en heeft des anderendags een bezoek van al de burgerlijke en militaire autoriteiten alsmede van de aanzienlijkste ingezetenen der stad, ontvangen; des avonds heeft het gezelschap St. Cecilia door eene overheerlijke serenade betuigd, hoeveel zijn edele weigering voor de plaats van gouverneur van Antwerpen, de achting en de onderscheiding, welke zijne medeburgers hem toedragen, nog had vermeerderd. (Catholique.)

— Men zegt dat ten gevolge der weigering van den heer van Crombrughe, de heer van der Fosse, gouverneur van Noord-Brabant, tot gouverneur van Antwerpen zal benoemd worden.

— De Catholique wenscht een ieder geluk, dat de heer van Crombrughe, lid der tweede kamer gebleven is, om het ontwerp van wet op het onderwijs en tegen de vrijheid der drukpers te bestrijden.

— Eenige zuid-nederlandsche dagbladen hebben gevraagd, of doen voorkomen of de heer m^r. C. van der Horst, onlangs tot secretaris bij de directie voor de zaken van den R. K. eerdienst benoemd, tot de hervormde kerk behoorde; wij zijn verplicht, om alle twijfel ten dezen, weg te nemen, onze lezers mede te deelen, dat gezegde heer C. van der Horst, algemeen voor een rechtinnige roomsch-katholieke bekend en hier ter stede uit eene aanzienlijke familie, welke denzelfden godsdienst belijdt, geboren is.

— Z. E. de minister van den waterstaat, der nijverheid en kolonien, zal alle zaturdagen, en de directeur-generaal der marine, alle donderdagen gashoor verleenen.

— De Baron de Vos van Steenwijk tot den Hogenhof, lid van de eerste kamer der Staten-Generaal, is te Zwolle in den ouderdom van 71 jaren overleden.

— De heer Wya, oud jesuit, is te Antwerpen, in den ouderdom van 87 jaren, overleden. Hij was voorzeker het oudste lid van die orde.

— De verwachte promotie bij het korps rijdende artillerie schijnt plaats gehad te hebben. De majoor Falter, van het korps rijdende artillerie, garnizoen houdende te Breda, is tot luitenant-kolonel bij hetzelfde bevorderd. De heeren Sokeer de Lionaeste en Doudard de la Grèe zijn als kolonels der artillerie gepensionneerd, zoo als ook de majoor Pommerenke. De majoor van Rogteren, van het departement van den grootmeester der

artillerie, is tot luitenant-kolonel benoemd. De luitenant-kolonel Schover, directeur der stapel- en constructie-magazijnen te Antwerpen, is directeur der 2de artillerie-directie geworden, en de majoor Riess, in zijne plaats, directeur der magazijnen. De kapitein Seelig van het 3de bataillon artillerie-militie, is tot majoor bevorderd. De kapitein Eullot, inspecteur der draagbare wapenen te Luik, heeft mede dien rang verheven.

— Men meldt ons, zegt de Catholique, dat twee onverschillige dagbladen, waarvan een in het fransch en het ander in het vlaamsch sedert, den 1sten december, door de gemeenten gewonnen hebben. De burgemeesters te platten lande ontvangen twee, vier of zelfs zes exemplaren naar gelang van de uitgestrektheid der gemeenten, met uitnoodiging, om die onder de landlieden te verspreiden. Wie betaalt die kosten, die niet minder dan 15 à 20,000 franken jaarlijks kunnen beloopt? Het volk, en waarom? Om te hooren vertellen, dat de Belgen te seer in beschaving ten achter zijn, om als een vrij volk behandeld te worden.

— Te Gorinchem is een nieuw dagblad onder den titel van Gorinchemsche Courant uitgekomen, die, hoezeer zij er niet openlijk voor uit komt, reeds eene ministeriële lucht van zich verspreidt.

— In de dagbladen vindt men, onder meer anderen, een voorbeeld, van verdraagzaamheid, dat een kapellaan te Havre met een koopman dier stad is rondgegaan, om giften ten behoeve van de protestantsche gemeente aldaar in te zamelen.

— Te Brussel is den kind geboren, hebbende op den rechten schouder het indruksel der letters T. F. Zie hier de verzaak van dit verschijnsel: de moeder, de vrouw van eenen ambachtsman zinde, is tijdens hare zwangerschap bij het ten afvoer brengen van een vonnis, waarbij zekere persoon veroordeeld was tot het brandmerk, tegenwoordig geweest. Wij raden de ouders van dit kind aan, zegt de Courrier des Pays-Bas, om bij eene autentieke akte te doen bewijzen, dat dit kind gemerkt is ter wereld gekomen.

— Den 14 december is te Toulon een schip met vijf hondsdauwden franken naar Griekeland vertrokken. Daags te voren was er een met veertien duizend hondsdauwden voor de Grieken van der 14de gezamen.

— In Amerika tek men 11,647,000 personen die engelsch, 10,584,000 spaansch; 7,593,000 indiaansch, 3,741,000 portugeesch, 1,242,000 fransch, 219,000 hoogduitsch, deenssch en zweedsch spreken.

Volgens de laatste opneming van de bevolking in het koninkrijk Pruisen, bedroeg dezelve op het einde van 1888, 12,726,110 zielen, waarvan

7,73,066 tot de evangelische kerkgenootschappen behooren, onder welke alle mogelijke soort van protestanten gerekend worden, die het doopsel nog hebben aangehouden;

4,815,813 Roomsch-katholijken;

160,978 Israëlieten.

15,655 Mennonieten, die men, zoo het schijnt, niet meer onder de protestanten of nu evangelischen wil rangschikken.

In de provincie Pommeren, Brandenburg, Saksen en Oost-Pruisen zijn de evangelischen het talrijkste, en de roomsch-katholijken in de provincie van den Rijn, van Posnauien, terwijl in de provincien Selsien, West-Pruisen en Westphalen het getal der leden van beide kerkgenootschappen bijna gelijk staat.

Sedert den vrede van 1815 is de bevolking van Spanje buitengewoon toegenomen. In 1816 bedroeg dezelve slechts 11,500,000 ingezetenen en thans, volgens officiële stukken en naar welke gedane opneming, 14,032,276 zielen, waaronder 123,345 geestelijke personen, 100,732, die tot de landmagt en 14,065 die tot de zeemagt behooren.

Een sprekend bewijs, dat al de geruchten en vertales nopens het moorden en verbannen van allen die niet slaafsch aan de bestaande magten onderdanig zijn, en waaronder zelfs de stigtige Staats-Courant, het officiële blad in dit rijk, zich van tijd tot tijd vermaakt, van allen grond ontbleet zijn. — In een land, waarin vervolging en verbanning heerscht, tot die hoogte als de godienstige verspreiders van die tijdingen mededeelen, en eene noodnagte vermeerdering van bevolking geene plaats vinden. — De saunterkerke rijing der spaansche fondsen, opgericht alle tegenwerking van eenige vreesende kerk in Frank-

rijk, die daardoor de erkenning der revolutionaire schuld trachten te bewerken, duidt al mede den rustigen staat van Spanje aan. — Wanneer *Ferdinand VII*, in plaats van den roomsch-katholijken godsdienst, den godsdienst zijner vaderen en van al zijne onderdanen voort te staan, konde goed vinden eenige verordeningen tot strekking van denzelfden daar te stellen, zich van het onderwijs wilde meester maken, en tot verlichting van den geestelijken stand een *collegium philosophicum* oprigtte, dan zoude hij weldra, ja zelfs door onze noordelijke dagbladen, als een verlicht Vorst, als een vader van zijn vaderland worden verheven en uitgeroepen.

PROCES tegen den CATHOLIQUE DES PAYS-BAS ondernomen.

Onze lezers zullen zich ongetwijfeld herinneren, dat de heer *J. B. de Neve*, uitgever van den *Catholique*, wegens laster, voor de regtbank van Yperen vervolgd is, over de mededeeling van drie brieven uit Wervicq en Meenen, aankondigende, dat de abonnementsrol der belastingen van Wervicq, door den burgemeester, wethouders en secretaris der stad verhoogd was met eene som van f 1140-00, om te voorzien in de kosten van het bouwen eener nieuwe school, eene verhooging, welke tegen de goedkeuring van alle leden van den raad had plaats gehad, welke protesteerden tegen de onregelmatigheid van de uitdrukking *besluit door den raad*, welke de afkondiging van het kohier bepaalde. Genoodzaakt zijnde om zich het wettige bewijs der aangetijde daadzaken door zijnen correspondent te verschaffen, moest de heer *de Neve* zijne toevlugt nemen tot eene aanklagte in regten tegen gezegden burgemeester, wethouders en secretaris. Dien ten gevolge werden alle raden der regering door den regter van instructie van Yperen verhoord en verklaarden het volgende:

1.° De heer *P. L. Vuylsteke* verklaart, dat de heer burgemeester van Wervicq aan den raad, in de vergadering van den 12 augustus, 1829, eenen brief van den gouverneur overgaf, waarbij hij belast werd om de abonnementsrol der personeele belastingen van de stad met eene som van f 1140-00 te verhooggen; dat de heer burgemeester aan den raad, die deze verhooging reedstweemaal verworpen had, opmerkte, dat het er nu op aan komt om tot de vervaardiging van het door de gedeputeerde staten der provincie vastgestelde kohier over te gaan, bij gebrek waarvan een speciale commissaris, voor hunne kosten zoude aankomen; dat hij, in gemoede, en om zich niet aan meined schuldig te maken, meende, daar hij bemerkte, dat de heer burgemeester niet gezind was om de stemmen der leden aan te nemen noch ten dien aanzien eenige overweging te nemen, en geloovende, dat men van amtswege, uit kracht van hogere bevelen, zoude handelen, zich uit de zitting te moeten verwijderen, hetgeen hij ook deed op het oogenblik, dat de raad *Castelain* met luider stem zeide, dat hij begreep het stads kohier niet anders dan op den voet van het voorgaande jaar te moeten vaststellen.

2.° De heer *Jos. van Elslande* verklaart, dat de leden van den raad na van de missive van den gouverneur lezing te hebben genomen, verstaan hebben om niet te bewilligen in de verhooging van het kohier maar deze met de noodzakelijke veranderingen op den voet als die van het voorgaande jaar vast te stellen, dat de heer *Vuylsteke* zich, alvorens de veranderingen te beginnen, verwijderd heeft, dat hij een kwartier uurs later vertrokken is, en dat hij, eenige dagen daarna, met verwondering, de afkondiging der burgemeesters en wethouders vernomen heeft, inhoudende, dat het kohier der stads belastingen, met de verhooging van f 1140-00, door den raad der regering was vastgesteld.

3.° De heer *Delefortrie* verklaart, dat, in gemelde zitting van den 12 augustus, na eenige discussien, alle raden der regering zich tegen de verhooging van het kohier verzetteden en besloten dezelve vast te stellen volgens denzelfden taks als die van het voorgaande jaar; dat, het kohier op dien voet begonnen zijnde, de heer *Vuylsteke* en, na hem de heer van *Elslande* zich verwijderd hebben, en dat zij zich allen verwijderd hebben, na in het kohier eenige veranderingen te hebben gemaakt, die in geen deele de gevraagde verhooging van f 1140-00 betroffen.

4.° en 5.° De heeren *G. Castelain* en *P. D. Tranneel* hebben ook de zitting van den 12 augustus bijgewoond; zij doen volstrekt dezelfde verklaring als de heer *Delefortrie*; zij verzekeren stellig, dat er besloten was om de belastingrol der stad voor het jaar 1829 niet op te maken anders dan op den voet van het voorgaande jaar.

Ziedaar derhalve vijf ooggetuigen, die in regten en onder eede eene stellige daadzak verklaren; namelijk: dat zy niet hebben toegestemd in de verhooging der som van f 1140-00, eene verhooging, welke heeren burgemeester en wethouders hebben afgekondigd door den raad van regering te zijn bepaald.

De zesde raad der regering, de heer *G. Pérsegale*, die met zijne ambtgenooten het protest in nummer 312 van den *Catholique* van 1829 medegedeeld, had ondertekend, was in de zitting van den 12 augustus niet tegenwoordig, maar wel bij de twee eerste beraadslagingen van den 23 mei en 25 juni, in welke de geheele raad, burgemeester en wethouders daaronder begrepen, tweemaal met eenparigheid van stemmen de door de gedeputeerde staten gevorderde verhooging had verworpen

Intusschen hebben de heeren *J. B. van Elslande*, burgemeester; *J. Lepoutre* en *D. Logie*, wethouders, alsmede *P. F. de Schryvere*, secretaris van Wervicq, die beklaagd waren van op hun eigen gezag tegen de goedkeuring der leden van den raad, het kohier te hebben verhoogd, zich verdedigd, zoo als wij zullen melden, in het verhoor, hetwelk zij insgelijks voor den heer regter van instructie te Yperen ondergaan hebben.

1.° De heer *J. B. van Elslande* zeide, dat van de vijf aanwezige raden, alleen de heer *Vuylsteke* geschenen heeft zich tegen de verhooging te hebben verzet, dat de anderen, door hunne tegenwoordigheid, moesten gehouden worden daarin te hebben toegestemd, daar zij noch in de zitting zelve geprotesteerd, noch akte van hun protest gevraagd hadden; dat er voorts geen besluit genomen was omtrent den brief van den gouverneur, die beval om het kohier te verhooggen, om reden dat de raden dien brief beschouwden als eene ordonnantie, welke aan geene eenige declaratie onderworpen was.

2.° De heer *J. Lepoutre* zeide, dat, na de lezing van den brief des gouverneurs, de geheele vergadering eenstemmig van gevoelen was geweest; om het kohier te verhooggen, dat daarna secretaris belast was om deze *besogne* te doen, aangezien het te langwijlig zoude zijn om zich daarvan in den loop der zitting te kwijten, en hij van dit alles zeker is, ofschoon hij volstrekt geen hollandsch en zeer weinig vlaamsch verstaat.

3.° De heer *D. Logie* beweert hetzelfde door er bij te voegen, dat de burgemeester begonnen had met te zeggen: « Wij moesten volstrekt tot het opmaken van het kohier over gaan of ons tot Z. M. wenden; » dat hierop de raad *Vuylsteke* zich verwijderd heeft, zeggende: « Mijn geweten veroorlooft mij niet om eene dergelijke som toe te staan, en dat voor het bouwen van die school. »

4.° Eindelijk de heer *P. F. de Schryvere*, secretaris, zeide, dat een der raden, op het voorstel van den burgemeester om zich, tegen het bevelschrift van den gouverneur om het kohier te verhooggen, tot Z. M. te wenden, antwoordde: *bah! bah! loopt daar achter*; dat dit middel door niemand werd goedgekeurd, en dat er dien ten gevolge TACITELIJK en zonder eenige tegenspraak, was overeengekomen, tot het opmaken van het kohier over te gaan; dat de heer *Vuylsteke* zich toen verwijderd heeft, zeggende dat zijn geweten hem niet veroorloofde om aan dergelijke handelingen mede te werken en dat een andere raad, de heer *Jos. van Elslande* zich insgelijks verwijderd heeft, eenigen tijd nadat men reeds met het opmaken van het kohier bezig was; dat geen besluit in geschrift was gesteld, aangezien de gedeputeerde staten niet bevolen hadden, om *ohne deliberatie* te nemen, maar enkel *over te gaan tot het opmaken van het kohier tot de door hen bepaalde som*, hetgeen ook al een *bewijs* is, dat het abonnement met eenparigheid van stemmen is aangenomen, en zulks des te meer, daar er geen proces-verbaal van oppositie bestaat.

Het schijnt in de eerste plaats, dat de eenstemmige verklaring van vijf nadeelige getuigen, overgesteld tegen de enkele outkenningen der beschuldigten, de overtuiging moest medebrengen van de kamer van den raad. Het was aldus niet: den 4 dezer bragt die kamer de volgende ordonnantie uit:

« Overwegende dat er geene bezwaren tegen de aangeklaagden bestaan, dat zelfs de verklaringen der tegen hen verhoorde getuigen, onderscheidene tegenstrydigheden behelzen, welke, voor een hof van *assises* op nieuw verhoord wordende, de getuigen aan vervolgingen zouden blootstellen; verklaart dat er geen termen bestaan, om de heeren *J. B. van Elslande*, *J. Lepoutre*, *D. Logie*, *P. F. de Schryvere* in regten te vervolgen.

Onze uitgever verzettede zich als *partie civile*, in deze instructie, tegen de ordonnantie in de kamer van beschuldiging van het hoog geregtshof te Brussel heeft, bij vonnis van den 24 dezer, zijne oppositie verworpen, verklarende den heer *J. B. de Neve* NIET ONTVANKELIJK in zijnen eisch en veroordeelende tot schade en intresten ten behoeve van de heeren burgemeester, wethouders en sekretaris der stad Wervicq ter somme van f 2000.

Thans zal de regtbank van Brugge zich met het door onzen uitgever aangeteekend appel tegen het vonnis der regtbank van Yperen bezig houden, welke onzen eisch tot opschorting der tegen den heer burgemeester van Wervicq aangelegde actie verworpen heeft, tot na de instructie omtrent onze aanklaging. Ofschoon de uitspraak der kamer van beschuldiging van Brussel deze opschorting zonder gevolg gemaakt heeft, zal het echter van belang zijn, om het verkeerde vonnis te doen herstellen van de regtbank van Yperen, welke dan nog daarenboven zich zal blijven bezig houden, met den grond der klage van den heer burgemeester van Wervicq. (Catholique.)

In den *Courrier de la Meuse* van den 10 januarij, is een ver-
toog geplaatst over de verdeeldheid tusschen de Nederlanders,
waarbij dezelve in vijf afdeelingen worden gerangschikt, als: in
Katholijken.

Vrijzinnigen, die met de katholijken zijn vereenigd.

Vrijzinnigen, die niet vereenigd zijn.

Protestanten.

Ministeriëlen.

Deze verdeeling schijnt te zijn opgemaakt naar den tegen-
woordigen stand van zaken, in de veronderstelling, dat al de

ingezetenen zich onder de een of de andere van hebben be-
geven, zoo als het groot kruis van justitie wil, dat de ambte-
naren zich onder de leus van ministerieel zullen verklaren.

Nadat een ministerieel dagblad het geheim heeft uitgebragt, dat
vryheid, Oranje en de hervorming niet meer van elkander te scheiden
zijn, en nadat sedert eenige jaren de handelingen van het gou-
vernement ook zoo blijkbaar ten voordeele der protestanten ge-
strekt hebben, zullen deze wel zeker zich allen onder de 4de af-
deeling tot behoud van hunne voordeelen rangschikken, anders
zoude het getal der protestanten, waaronder vele braafdenkende
zijn, niet gering wezen, die zich met de katholyken en vryzin-
nigen zouden vereenigen, om de regten te herkrigen en te be-
houden, die bij de grondwet aan een ieder zijn gewaarborgd.

Naar ons gevoelen zoude er evenwel nog eene zesde afdeeling
onder de ingezetenen van dit rijk bestaan, namelijk de
bloohartigen, die met tot de ministerieel, protestanten en niet
vereenigde vryzinnigen behooren, en zich nogtans in de bedoe-
ling der hierboven opgegeven verdeling niet durven rangschik-
ken onder de twee eerste afdeelingen, ofschoon zij uit genegen-
heid daartoe behooren; die uit vrees voor hun ambt of bedie-
ning, de gevoelens van hun hart niet durven verklaren; die
bang zijn om de gunst van den eenen of anderen hoogen ambte-
naar te verliezen, of voor hen of hunne naastbestaanden, om
bij het openvallen van eenen post of bediening minder gunstig
te zullen worden aanbetolen; en diegenen, welke tot deze af-
deeling behooren zijn wezeplijk het meest te beklagen. — Het
is waar, vele van dezelve gemeten van de voordeelen der maat-
schappij, en vreesen zich in de toekomst met dezelve, of verheug-
en zich met eenen vriendelijken aanblik, die uit de hoogte op
hen nederzigt, maar hun gemoed is ongerust, zij zijn aanhou-
dend bevreesd te zullen mishagen, zij zien gestadig om of hun-
ne houding behoerd en hunne gesprekken worden afgehoord; zij
kennen de bestaande grieven en zien de stremming in hunnen
godsdienst; zij zuchten daarover en over de miskenningen, die
de roomsch-katholyken moeten ondergaan, en durven zich des-
wege niet beklagen. — Onder deze zesde afdeeling bevinden
zich er evenwel eenigen, die dit zoo ver niet doorzien, welke
door laathandigheid onverschillig geworden, niet bevroeden, wat de
gevolgen voor hunnen godsdienst zouden geweest zijn, wanneer
een ieder uit eigenbelang of uit levreesheid zoo als zij, had-
den blijven handelen, en voor het belang van het algemeen
tot niet zelfopoffering niet hadden durven spreken. — Wij gun-
nen dezelve vrede en hopen, dat zij met behoud van hunne
voordeelen ook de achting hunner medeburgers zullen bewaren,
en dat de tijd eenmaal zal geboren worden, dat hunne afdeeling
kan vervallen en dat zij zich gerust onder die van zullen kun-
nen begeven, waar zij eigenlijk behooren.

By Koninklijk Besluit zijn onder andere remotien de commis-
sien ingetrokken van de heeren *A. J. Ingenhousz* en *m. L. J. A.*
Lambert, als district-commissarissen te Pruisenhage en Bostel.

Twee leden die uit Noord-Brabant in de tweede kamer zit-
ting hebben, hebben alzo een bewijs ontvangen, in hoe verre
de vertegenwoordigers van het *Nederlandsch volk* aan den eed,
dien zij volgens art. 84 der grondwet hebben afgelegd en aan de
verplichting, die zij bij art. 83 hebben op zich genomen, kun-
nen voldoen, want wij mogen het wel voor zeker houden, dat
deze brave vertegenwoordigers alleen dit ongenoegen van het
gouvernement hebben moeten ondervinden, omdat zij volgens
hun geweten bij de beraadslagingen en stemmingen over de be-
grootings-wetten hebben gehandeld. Deze mishandeling zal hen
evenwel in de achting hunner medeburgers niet doen dalen.

Nijmegen 1839.

Aan de Redactie!

Een Heer maar grondwettig helderdenkend gedeelte van de
oude stad der Batavieren, de voormalige bondgenooten en geens-
zins de daren der wereldwingende Romeinen, heeft eene eer-
volle uitzondering willen maken van het algemeen verwijt van
on gevoeligheid, hetwelk men het noorden van ons vaderland,
ten aanzien onder grondwettige instellingen, ten laste legt; men
wil niemande gunst bejagen, maar men vrees ook niet iemand
te mishagen door de uitoefening van een grondwettig voorrecht
in art. 161 van de wet der wetten aan elken Nederlander uitdruk-
kelijk gewaarborgd, en zoo ooit, dan voorzeker nu was de lui-
de wenschuitboezeming hoogst gepast tot behoud van de be-
dreigde vryheid der drukpers.

De petitie te dien einde voor de staten-generaal-ontworpen
is van den navolgenden inhoud:

Aan de tweede kamer der staten-generaal in het
Koninkrijk der Nederlanden.

ERBARE HEEREN!

Het diepe zelfontroering vernamen ook de ondergeteekende
ingezetenen der stad en schependom van Nijmegen de voordragt
der laatste, — tot nog toe in het vaderland van den ontsterte-
lijken uitvinder der drukunst, — ongehoorde wet, door welke
de ministerieel dwingelandij de onwaardigheids vryheid der druk-
pers wil kniesteren.

De ondergeteekenden oordeelen elk nader betoog der ongerijmd-
heid van dit wetsontwerp voor de hoog verlichte vergadering
van u edelmogenden overbodig — het zij ons derhalve enkel
vergund in het geheugen van u edelmogenden terug te roepen
de bijdragen tot de huishouding van onzen staat (8 deel, bladz.
377), waarin geen dweeper, — geen oproermaker, — geen ver-
basterd Nederlander, maar de ware vriend van vaderland en
Koning, de edele van *Hogsdorp*, de merkwaardige uitspraak
te boek staafde, dat:

«De zaak zelve van zoo groot gewigt is, dat men onder de
»Engelschen algemeen hoort zeggen, dat, wanneer al de
»vrijheden verloren gingen, op de vryheid der drukpers
»na, deze alleen genoegzaam zou zijn, om al de andere te
»herstellen.»

Terwijl daarenboven de vryheid der drukpers in het nabijsta
verhand staat met het openbaar onderwijs.

C'est cette liberté, zeide daarom te regt de baron van *Keor-
berg*, in zijne aanmerkingen op ons eerstontwerp van grondwet,

«*C'est cette liberté, qui émettant mille raisons divers, les ren-
»ant en faisceau, et produit des foiers de lumière, qui eclai-
»rent les objets les plus importants, de tous les jours, sous les-
»quels ils doivent être considérés. — C'est elle, qui assure à
»la vérité le triomphe sur les erreurs. — SANS ELLE l'esprit
»public est nul, l'amour de la patrie languit, et la liberté
»publique s'éteint, comme un flambeau dans le gaz mephi-
»tique.»*

Wij smeeken u edelmogenden, om ons dierbaar vaderland en
onzen geëerbiedigden Koning, tot wiens oor de waarheid steeds
behoort te kunnen doordringen, voor den ramp te behoeden,
niet welken dit onheilvoorspellend wets-ontwerp ons allen be-
dreigt, hetwelk daarom de eer van eene ernstige beraadslaging
voorzeker niet zal waardig gekeurd worden. — U edelmogen-
den gelieven tevens de plegtige verzekering met welgevallen te
ontvangen van onzen pligtmatigen eerbied, met welken de on-
dergeteekenden voor de moedige voorstanders der grondwettige
vrijheden van het nederlandsch volk bezielde zijn.

Aan de Redactie!

Meermalen heeft men beweerd, dat de *Maatschappij tot Nut
van 't Algemeen* gevoeligker konde genoemd worden *Maatschap-
py ter bevordering van het Protestantismus*, en deze strekking uit
hare handelingen en geschriften aangetoond en bewezen. In dit
gevoelen werd ik bevestigd bij inzage van den *Almanak* van dit
jaar, door de *Maatschappij* uitgegeven en met hare milde spreuk
op den omslag voorzien, waarin eene opgave geplaatst is der
publieke gebouwen van Amsterdam. Na aanwijzing van al de
hervormde kerken volgden ook de lutersche, engelsche, remon-
strantsche, enz. enz. cnz.; doch hoe mijn oog zich ook ver-
moet, ik vind wel vermelding van torens, reeds in puinhoopen
veranderd en waarvan de namen alleen nog overig zijn; ik vind
wel vermelding van herbergen, logementen en hallen, maar
van geene eenige der achttien roomsch-katholyke kerkgebouwen.
De beide joodsche synogogen mogen op deze praallijst prijken,
maar aan geenen eenen katholyken tempel is deze eer vergund.
Het kan evenwel aan het bestuur der *Maatschappij* niet onbe-
kend zijn, dat veertig duizend hunner stadgenooten zeker wel
kerkgebouwen bezitten, om hunnen godsdienst uit te oefenen.
Het is waar, vele derzelve, in achterbuurten geplaatst, hebben
meer het uiterlijke aanzien van woningen of paraden, en de
rede daarvan kan aan geene beoefenaars der vaderlandsche ge-
schiedenis vreemd zijn; maar het is ook tevens waar, dat in ver-
draagzamer tijden vele dier oude bedehuizen merkelyk zijn
verfraaid, anders nieuw gebouwd, met waardigheid hunne hoo-
ge bestemming aanwijzen en tot sieraad der stad verstreken.
Van waar dan deze ergerlijke onderscheiding, deze partijdige
uitzondering?

De *Maatschappij* schijnt zelve deze vraag te hebben willen
voorkomen, door dadelijk achter de bewuste opgave de verklar-
ing af te leggen, dat de daarna volgende bijdrage en menig
werk door haar zijn vervaardigd en het te voren vermeldde
(zijnde alleen de gewone almanak en de lijst der gebouwen) op
rekening te stellen van de van ouds vermaarde *Almanak
van Enkhuizen*.

Hoewel ik gaarne hulde doe aan de bevoegden van het
bestuur en deszels secretaris, nog onlangs met het ondergeteek-
dingsteekken vereerd, darf ik echter de vryheid nemen, die
voorgeven als eene onwaardige tuitvingt te beschouwen; want
even als men den geest, die den schryver bezielt, uit zijne ge-
schriften leert kennen, zoo ook ontwaart men die de leden
eener *Maatschappij* hare inzichten, bedoelingen en strekkingen.
Zij blijft verantwoordelyk voor al hetgene door haar wordt uit-
gegeven, hetwelk, als het ware, een spiegel is, die de ginselen
terug laatst en in een helder daglicht stelt. Wie dan ook
Maatschappij natig zijn voor het algemeen, dat zijpels onbegrijp-
dig ware al wat met dit hoofdbeginsel staat, of dat zijpels
meer beperkten zin van hare abontvattende spreuk verdragen P.I.V.

Geene onnaauwkeurigheden zouden inderwijle aan de hand
hen opgewekt. Waren die kerken, zonder nitwendig aanzien, en
zolders en vloeringen gesticht, met vermeld geworden, zoude
men zulks kunnen toebrengen, om aan vreemde kerkgen de vrucht-
ten van het voormalige klassieke land van verdrangzaamheid te

verbergen; maar daar men in stof en pijn vertrokken to-
vens meer vermaading waardig keurt dan katholieke temp-
pels, wier torens pisen zich nog vrolijk verheffen en de aandacht
der voorbijgangers onwillekeurig tot zich trekken, zoo is deze
handelwijze van geens voorbedachtelijke verzwijging vrij te
spreken. —

Ik zal mij in geene verdere beschouwingen inlaten en mij te
vreden houden, ook eene bijdrage te hebben geleverd tot *Nut*
van 't *Algemeen*. —

Amsterdam,
4 januari 1830.

aan het bureau van dit Dagblad zijn ontvongen, tot onder-
steuning der behoeften aan Maas en Waal, twee vreeselijke
katholieke schuld, n°. 3382 en 3383, ieder groot f 12-50, met bij-
voeging der volgende dichtregelen:

*Daar, waar de armen toopt, die rampen den te heelen,
Dat was der vaderen doud, is onze pligt gongie;
't Is Nationaal syn' schot een armen wat te doelen,
Maar niet een eenen boef, die reeds gebrandmerkt is.
(Get.) Een geboren Rotterdammer,
Dat geen Brabant.*

Heden overleed, na eene kortstondige ziekte, doeh voor-
sien van de H. H. Sakramenten der stervenden, in den ouderdom
van 65 jaren, 9 maanden en 26 dagen, onze hartelijk geliefde
en dierbare Moeder, Mevrouw **PETRONELLA ME-
JANIG**, weduwe van wijlen den Wel Edelen Gestrengen
Heer **G. M. VANDER BEEK**, in leven gepensioneerde Ka-
pitain.

GORINCHEM,
5 januari 1830.

Peter P. VAN DER BEEK,
Minderbroeder.

en
W. VAN DER BEEK.

LETTERKUNDIGE AANKONDIGINGEN.

Door **BROESE**, en comp. te *Brada*, is uitgegeven
en door mij hante Correspondenten verkrijgbaar:

GODSDIENSTIG HANDBOEK, voor nadenkende en wel-
gezinde Katholieke Christenen, door M. REITER, R. K. pastoor
te *Ahring*. Naar de dertiende oorspronkelijke uitgave, uit het
Hoogduitsch. f 2,50

Het zal wel niet noodig zijn, iets tot aanprijzing te zeggen
van dat voortreffelijk boek, waarin alles gevonden wordt, wat
een Katholiek in een gebedenboek met mogelijkheid kan verlang-
gen; — van dat voortreffelijk boek, waarvan Zaliger de Hoog-
waardige Apostolische Vicaris **ADRIANUS VAN DONGEN**, in
zijn goedkeuring, de lezing den meer geöfenden Christenen,
en welken indruk heeft aangevolen, dat het voor vele eene *Werk-
boek* mag wezen tot een Godsdienslig leven en menigvuldig
vruchten van Christelijke deugd voortbrengen, en de Hoogwaar-
dige, mede reeds overleden, — Aartsbischop **JONANUS SAA-
REK**, zeggende bij zijne goedkeuring, getuigd heeft, dat het be-
hoort te worden als een alledaags voor God te leeren leven, werken en lijden.
Den gewonen titel en uitmuntend vignet, door *Vre-
ge* uitgevaard, versieren dit werk, hetwelk op velin papier met
eene leucurige letter gedrukt, in alle soorten van banden gebo-
den, verkrijgbaar en te ontbieden is.

SONS PRESSE.

Paroisse chez **HERMANNIÈRE** de *Brada*, editio-
libraire, rue St. Anne, à *Brusselles*, et à *Brada*, chez **VAN
GULICK** et **HERMANS**, Libraires:

D. PETRI GOVAERTS, J. O. D. et Vicarij Apostolici
Disputationes speciales, aduersus J. B. ESSENE doctrinam de
Placeta Regni, quoad Bullas dogmaticas; aliaque monumenta, his
spectantia, pariter et alia inedita.

Cet ouvrage, *novus* auct. publicé en latin et revu par un Ec-
clesiastique, il contiendra: 1° **GOVARTII** motivum juris de
Placeta Regni; 2° une Dissertation nouvelle de **GOVARTS**, ser-
vant de réponse aux ouvrages de **VAN ESSENE** sur le Placeta;
3° différentes pièces relatives au Placeta.

Le tout sera réuni en un volume in-12. Les trois cent premiers
exemplaires seront imprimés sur grand papier
et sur papier rouge.

De **DE VRIJ**, **PLAAT** en **STERENDRUKKERIJ**, **DE
REK** en **LINIEERFABRIEK**, gedreven door de
Heeren **THOMPSON**, zal van heden af door den
Ondergetekenden, naar zijn privé relatie, worden voortgezet.
Rotterdam, 7 januari 1830. **F. L. THOMPSON**.

Bij de uitgeverij van **BERIGT** van **INT BEKERENING**
op de **WED. J. B. L. VAN DER BEEK** uitgeverij der **GESCHIEDENIS**
van **DE NEDERLANDSE** door de jeugd met 100 stam-
men, en portretten.

Te **BOSCH**, bij de Gebrueders **LANGENHUYSEN**,

Bij **J. H. SMEETS**, Boekdrukker op den *Hoogensteon-
weg* te *'s Hertogenbosch*, zijn te bekomen **NIEUWE ALMA-
NAKKEN** voor het Jaar 1830. Behalve den gewonen **'SHER-
TOGENBOSSCHE ALMANAK** bevat dezelve eene **SCHEPS**
van al dat in deze Provincie voor Reizigers, Handeldrivers,
Geëmplioeerden, alsook Partikulieren belangrijk en wetenswaar-
dig is. — Gedrukt op mooi, Mediaan papier in 12°, inhouden-
de 240 bladz. De prijs is 50 cents.

BEKENDMAKINGEN.

A A N B E S T E D I N G.

PASTOOR en **KERKMEESTEREN** der Roomsch-Ka-
tholieke Gemeente van *Overasselt*, zijn voornemens, op Woens-
dag den 10 Februarij 1830, 'smorgens ten 10 ure, ten huize
van **JAN TEUNISSEN**, Herbergier te *Overasselt*, aan te
besteden:

Het **BOUWEN** van een geheel nieuwe **KERK**
en afzonderlijk **PASTORIE-HUIS**, met de
LEVBRANCHE van alle daartoe benodigde
MATERIALEN, evenwel met uitsluiting
van de **KALK** en **STEENEN**.

Zellende Bestek en Teekeningen, te rekenen van den 28 Ja-
nuarij 1830, Zon- en Feestdagen uitgezonderd, voor een ieder ter
visie liggen, ten huize van den genoemden **JAN TEUNISSEN**,
te *Overasselt*, van 'smorgens 9 tot 'namiddags 3 ure, terwijl
inmiddels de noodige inlichtingen bij den M^r. Timmerman
T. H. GRAAT, in de Broederstraat te *Nymegen*, kunnen ver-
kregen worden.

A A N B E S T E D I N G.

PASTOOR en **KERKMEESTEREN** der Roomsch-Ka-
tholieke Gemeente van *Eyck*, bij *Nymegen*, zijn voornemens
op Woensdag den 17 Februarij 1830, des voormiddags ten elf
ure, ten huize van **JACOB HENDRIKS**, Herbergier al-
daar, aan te besteden:

Het gedeeltelyk **VERNIEUWEN** en **REP-
REREN** van het **ROOMSCH-KATHO-
LIJK KERKGEBOUW** te *Ewijk*.

Waarvan Bestek en Teekening 14 dagen te voren, Zon- en
Feestdagen uitgezonderd, van des morgens 9 tot des namiddags
3 ure, ten huize van **JACOB HENDRIKS** voornemens, zal-
len ter visie liggen.

Bij nadere bekendmaking zal men publiek verpachten,
voor een tijd van 6 jaren, om op den 1 Mei 1830, wat de On-
bouwen aangaat, en wat de landen betreft, op nader te bepa-
len tijdstippen te aanvaarden:

Een aan den *Graafschap Weg* zeer wel gelegen, **HUIS**, be-
staande uit 4 **BENEDEN**, en 4 **BOVENKAMERS**, **KE-
KEN** en **WASCHHUIS** of groot **ACHTERHUIS**, geschikt
tot halling voor Paarden en Hoornvee, **PARKENSCHOT**,
2 **SCHUREN** en voorts eene ruime **EROD** en alre
BAKKERIJ, met alle daartoe benodigde **GEREEDSCHAP-
PEN**, mitsgaders **TUIN**, **BOOMGAARD** met beste **VRUCHT-
BOOMEN** beplant, met zoo veel **ROUW** en **WELVAND**
als de gegadigden tot gebruik verkiezen.

Te bevragen bij den Eigenaar **H. VAN CLARENBERG**,
aan *St. Antonius Molen*, te *Neerbusch*.

Men presenteert een goed **HUISORGEL** te koop van
4° Octaaf, met **KERKFRONT**, 4 hoelen en een half **RE-
GISTER**, met name **HOLPIJP**, 8 voet, **FLUIT**, 4 voet;
OCTAAF, 2 voet, **QUINT**, 2° voet, heele **REGISTERS**,
en **PRESTANT**, **DISCANT**, met nog plaats voor een **RE-
GISTER**. Zeer geschikt voor een kleine **KERK** of **KER-
KENHUIS**.

Te bevragen bij de Drukkers dezen, Brieven franco.

Bij den Gekwalificeerden Collecteur **WANTER
BERGH**, te *'s Bosch*, zijn te koop 1000 **LEIDEN**,
HEELE en **GEDEELTEN** van **LOTEN**.

De prijzen der granen, te *Kindhoven*, van dinsdag 21 januarij,
zijn geweest:

Tarwe,	100 = 1000
Rogge,	100 = 850
Boekweit,	100 = 700
Haver,	100 = 600
Het nederlandsch pond, heter,	100 = 200
De vier nederlandsche ponden, rogge, met 24 cents,	100 = 200

Drukkers en Uitgevers, Apostelstraat, n° 20.